

19 - 27 вересня
Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Російська армія, за [підтримки ПВК](#), продовжує наступальні дії в Донецькій (район Бахмута) та Харківській (район Куп'янська) областях. Зі свого боку Збройні сили України продовжують контрнаступальні дії на деяких напрямках, зокрема в Запорізькій області (район Токмака). Також продовжується боротьба на Чорному морі та на островах у дельті Дніпра. В ніч проти 26 вересня російські війська знову обстріляли пункт пропуску "[Орловка-Ісакча](#)" на українсько-румунському кордоні, внаслідок чого постраждав і вантажний термінал, і пасажирська поромна переправа. Українська сторона продовжує обстрілювати російські військові об'єкти в Криму, зокрема 22 вересня було знищено [штаб](#) Чорноморського флоту РФ у Севастополі. Якщо раніше російська влада казала, що Крим добре захищений, то тепер вони закликають не нехтувати тривогою. Але це не значить, що Україна обстрілює цивільних.
- **Загальні втрати російських військ**, за даними української сторони, на 27 вересня складають вже майже [277 тис.](#) загиблими. Є імовірність, що російська сторона вдасться до нової хвилі мобілізації для зміни ситуації на фронті, тоді українська сторона також буде змушена проводити додаткову мобілізацію, хоча станом на сьогодні додаткового пришвидшення мобілізації [не планується](#).
- Російська армія продовжує наносити масові удари по українських населених пунктах, а також по портовій інфраструктурі. Поновилися атаки на об'єкти енергосистеми, зокрема залишалися частково [без світла](#) після обстрілів 21 вересня майже 400 населених пунктів у різних областях, а 25 вересня [без світла](#) опинилися деякі населені пункти Одеської області. Під ударами перебували [Київ](#), [Харків](#), [Львів](#), [Одеса](#) (пошкоджено, зокрема, об'єкти що перебувають під охороною ЮНЕСКО), [Херсон](#), [Рівне](#), [Берислав](#), [Кривий Ріг](#), [Кременчук](#), [Слов'янськ](#), [Костянтинівка](#), [Курахове](#), [Дрогобич](#), інші населені пункти, а також прикордонні населені пункти Чернігівської, Харківської, Сумської областей. російські війська також атакували [припортову інфраструктуру](#) в Ізмаїльському районі Одеської області.
- Публікація [переліку реформ](#), від виконання який найближчим часом може залежати подальша військова допомога з боку США, викликала великий резонанс в українському публічному просторі. Деякі експерти кажуть, що цього разу необхідно серйозно поставитися до дедлайнів і виконати всі вимоги, бо інакше Україна не зможе претендувати на нові поставки зброї. Тоді як інші експерти стверджують, що союзники не повинні вимагати жорстких дедлайнів (у листі йдеться про 3 місяці), коли Україна перебуває в настільки незручній ситуації напередодні можливих масових обстрілів енергетичної інфраструктури. Разом із тим, Україна продовжує реформувати власну правову систему, Верховна Рада 21 вересня схвалила [закон](#), який регулює питання реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, на виконання вимог щодо членства в ЄС.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною [інформацією ювенальних прокурорів](#) 504 дитини загинуло та понад 1125 отримали поранення різного ступеню тяжкості, 19546 дітей — у списках депортованих. Із початком повномасштабного вторгнення кількість людей із обмеженими можливостями зросла на [300 тис.](#) в Україні, такі дані наводить міністерка соціальної політики Оксана Жолнович.
- 2804 населених пунктів [залишаються](#) окупованими від початку повномасштабного вторгнення, із 24 лютого 2022 року було деокуповано 687 населених пунктів. За рік від початку мобілізації оголошеної путіним 21 вересня 2022 року російська армія [втратила](#) понад 8 762 км² раніше окупованої в Україні території.
- росія розпочала етап “[енергетичного терору](#)”, останні два тижні російські війська атакують регіональні енергетичні підстанції. Так, зранку 27 вересня [398 населені пункти](#) були без світла.
- Економіка України [адаптувалась](#) до форс-мажорних умов війни, реальний ВВП України зріс на 0,8 %, у порівнянні з першим кварталом 2023 року.
- Гуманітарні установи ООН просили у міжнародних донорів цього року виділити 3,9 млрд доларів для реагування на потреби України, але ця сума була задоволена [лише на 50%](#). Координаторка системи ООН в Україні Деніз Браун наголошує, що “життя українців зараз стало навіть ще більш складнішим, аніж це було рік тому, через тривалість війни та постійні удари по цивільній інфраструктурі”.
- Міністр енергетики України Герман Галущенко заявив, що внаслідок повномасштабної війни Україна втратила близько [80% вітрогенерації](#). Більшість вітрових станцій розташовані на півдні країни, де є для цього відповідні кліматичні умови, проте сьогодні ця частина території тимчасово окупована, і практично вся вітрова генерація відповідно втрачена.
- Голова Комісії ООН з розслідування подій в Україні Ерік Месе [заявив](#), що російські окупанти так жорстоко катували українців, що деякі з їхніх жертв померли. Також вони змушували сім'ї спостерігати за згвалтуваннями жінок. У Ростові-на-Дону росіяни влаштували “судилище” над [24 воїнами "Азову"](#), їх намагаються засудити до довічного ув'язнення за оборону Маріуполя.
- Згідно з [даними дослідження](#) видання “Важные истории” і групи Conflict Intelligence Team, мобілізовані рф гинуть в Україні в середньому через 4,5 місяці, а кожний п'ятий не прожив на фронті і двох. Генштаб [повідомляє](#), що на території Краснодарського краю росіяни агітують підписувати контракт із зс рф у місцях позбавлення волі.
- Блокування глибоководних портів уже [вплинуло](#) на експорт українського зерна, який у вересні скоротився на 51% до 1,57 млн тонн з 3,21 млн тонн за відповідний період минулого року. Станом на [27 вересня](#), новим гуманітарним коридором, який було створено 10 серпня, з українських портів вийшло вже сім суден.
- На сайті Міністерства надзвичайних справ окупаційної влади Криму було [опубліковано](#) нагадування рятувальникам, у якому зазначається що завдання рятувальника — “евакуація не лише населення, а й культурних цінностей”. Українська сторона побоюється, що російська

окупаційна влада планує вивезти на територію РФ матеріальні та культурні цінності з музеїв Севастополя.

- МАГАТЕ підтвердили [замінування](#) Запорізької АЕС. Окрім того, згідно із заявою міністра енергетики України Германа Галущенко, Україна закуповувала приблизно [500 тонн дизеля](#) та домовлялася з російськими військами про коридор для доставлення пального на окуповану росіянами ЗАЕС, аби уникнути аварії.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **“Інтеграція нових територій”**. Тривають постійні констатації потреби подальшої інтеграції новоокупованих територій Херсонської, Запорізької, Луганської та частини Донецької областей, на рівні ради федерації РФ [створено](#) спеціальні комітети стосовно поглиблення “інтеграційних процесів” (В. Матвієнко), [“сенатором”](#) Запорізької області призначено Д. Рогожина. В цілому за [підсумками](#) виборів в ОРДЛО, Запорізькій та Херсонській областях, сформовано т. зв. виконавчу та законодавчу владу. Кожен регіон представлений у радфеді РФ двома “сенаторами”. Зі свого боку офіційна пропаганда поширює інформацію про “знущення” з боку України над мешканцями Херсонщини, [проведення](#) евакуації цивільного населення через бойові дії та безпекові загрози характеризується як “депортація”.
- **Втома країн Заходу від України, зменшення допомоги, в тому числі й гуманітарної**. Говориться про рішення щодо зменшення допомоги українцям від країн ЄС, зокрема про “депортації” українців, які отримали тимчасовий захист з країн ЄС ([Польща](#)). Варшава начебто позбавляється біженців на тлі поширених конфліктів всередині країни між українцями та поляками.
- **Глобальний Південь проти подвійних стандартів заходу щодо України**. Поширюються [наративи](#), що країни Глобального Півдня проти того, щоб тільки Україна була на порядку денному. Вони “звинувачують Захід” в подвійних стандартах, що країни Заходу не можуть нав’язати своє бачення ситуації в Україні країнам Глобального Півдня. Просувається теза про потребу нової системи міжнародної безпеки, де б Глобальний Південь та РФ грали важливу роль. Відповідні наративи озвучуються із посиланням на тексти західних експертів.
- **РФ воює проти Заходу, США та НАТО**. Війна традиційно подається як війна із Заходом. Застосовуються сакральні терміни, використовуються категорії “добра та зла”. Зокрема, що РФ “дала бій Заходу” в Україні, але саме Захід проявляє агресію ([Караганов](#)), наголошується на “сатанізації” (саме такий термін вживається) Заходу, що знижує моральні бар’єри. Лунають заяви: “Зараз для боротьби з ненависними росіянами посилають на забій сотні та сотні тисяч жителів України”. Підтримка України подається як ескалація та загроза “великій війні”. Усе це наближає “велику війну”, яку РФ прагне зупинити балансує та говорячи про свої інтереси. Причому в інших текстах в кремлівських змі висвітлюється теза, що саме США [штовхають](#) світ до ескалації, зокрема Україну, “інакше в США відбудеться зміна режиму”.
- Триває риторика на політичному рівні, що захід схиляє Україну до “самознищення” через постачання зброї, залучення військових ([Шойгу](#)).

- Звинувачують саме західні країни в [начебто](#) підготовці ударів по штабу Чорноморського флоту рф в Севастополі 22 вересня 2023 р. ([Захарова](#)). Триває критика постачання зброї України, вчергове [вказується](#), що начебто Україна використовуватиме американські ракети АТАСМС з терористичною метою для ударів по цивільній інфраструктурі міст Донбасу та Криму.
- **Заперечення обстрілів цивільної української інфраструктури.** У медіа-засобах пропаганди обстріли української цивільної інфраструктури здебільшого [продовжують](#) трактуватися як ураження військових цілей “високоточною зброєю”. Водночас, руйнування портової інфраструктури в Одесі [подається](#) в офіційних пропагандистських російських джерелах як “відповідь на теракт на Кримському мості та інші напади на об’єкти цивільної інфраструктури у росії”.
- **“рф не може програти”.** Мова йде про сильні позиції рф та неможливість деокупації українських територій. Традиційно [поширюються](#) меседжі начебто американських експертів, які вказують, що рф досягає своїх цілей в Україні, зокрема, “Україні доведеться відмовитись від Херсонської, Запорізької, Донецької та Луганської областей, щоб укласти мирну угоду з Росією”, “Єдиний спосіб усе закінчити — беззаперечна капітуляція України”, а “Київ перебуває не в тій позиції, щоб диктувати будь-які умови Москві”.
- **“Українська влада корумпована, конфліктна та нестабільна”.** В офіційних російських ЗМІ [поширюються матеріали](#) про конфлікт між Головнокомандувачем Збройних сил України Валерієм Залужним та президентом Володимиром Зеленським, зокрема на президента покладається провина за “здачу Херсону рік тому”, зі свого боку В. Зеленський хоче звинуватити в цьому В.Залужного, збільшується рівень політичної конкуренції між ними. Також йдеться про особистість Зеленського, якого [начебто](#) перестали сприймати лідери західних країн.
- **Дискредитація української армії. “Контрнаступ ЗСУ провалився”.** Транслюються повідомлення про катастрофічні втрати української армії в ході контрнаступу влітку. Із [посиланням](#) на начебто американських експертів стверджується, що Україна втратила тільки влітку 70 тис. військових, при цьому згадується, що путін вказує, що Україна нічого не досягла на полі бою. У деталях описується розслідування щодо “падіння української ракети в Польщі” у листопаді 2022 року ([шойгу](#)). ЗСУ називають “[монстром](#)”, якому потрібні “транквілізатори” у вигляді західної зброї. США підтримують ескалацію. ЗСУ [звинувачують](#) в [обстрілах](#) мирного населення та приховуванні даних про це, при цьому військові злочини з боку рф заперечуються — такі звинувачення подаються начебто як цитати із американських ЗМІ.
- Заперечують [втрати](#) російської сторони в результаті удару з боку ЗСУ по [штабу](#) Чорноморського флоту рф в Севастополі 22 вересня, зокрема стосовно адмірала Соколова.
- **“Про перемоги та успіхи російської армії, втрати ЗСУ”.** Поширюється офіційна [аналітика](#) про втрати ЗСУ та про провальну стратегію підготовки з боку НАТО українських військових, наводяться дані стосовно підготовки 60 тис. особового складу ЗСУ відповідно до натівських стандартів, робляться висновки про відсутність “користі від західної підготовки” українських військових, констатується відсутність західних літаків попри обіцянки.